

บทบรรณาธิการ

คำถาม คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้เข้าเป็นจำเลยร่วม เข้าสวมสิทธิแทนโจทก์ หรือให้โจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบก่อน เป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๕๐๑๘/๒๕๕๔ คำสั่งศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้เข้าเป็นจำเลยร่วมเป็นคำสั่งก่อนที่ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้ขาดตัดสินคดี ทั้งมิใช่คำสั่งตามที่ระบุไว้ใน ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๗ และมาตรา ๒๒๘ จึงเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณา เมื่อโจทก์ไม่ได้โต้แย้งคำสั่งนั้นไว้เพื่อใช้สิทธิอุทธรณ์ฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๖ (๒) ประกอบมาตรา ๒๔๗ โจทก์จึงอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งดังกล่าวของศาลชั้นต้นมิได้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๑๘/๒๕๕๑ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่อนุญาตให้บริษัท บ. เข้าสวมสิทธิแทนโจทก์ในขณะที่คดีที่จำเลยที่ ๒ ร้องขอให้พิจารณาคดีใหม่ยังอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลฎีกาเป็นคำสั่งระหว่างพิจารณาต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖

คำพิพากษากฎีกาที่ ๓๓๘/๒๕๕๓ คำสั่งของศาลชั้นต้นที่สั่งให้โจทก์นำพยานหลักฐานเข้าสืบก่อนเป็นคำสั่งที่มีได้ทำให้คดีเสร็จไปทั้งเรื่อง ยังต้องมีการดำเนินกระบวนการพิจารณากันต่อไป จึงเป็นคำสั่งในระหว่างพิจารณา โจทก์ต้องโต้แย้งคำสั่งไว้จึงจะมีสิทธิอุทธรณ์ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๒๖ วรรคหนึ่ง (๒)

คำถาม การอุทธรณ์ฎีกาคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ฎีกา จะอยู่ในบังคับข้อห้ามมิให้คู่ความ อุทธรณ์ฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔, ๒๔๔ หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำสั่งคำร้องศาลฎีกาที่ ท.๒๒๘๔/๒๕๕๓ ฎีกาของจำเลยมิใช่เป็นฎีกาในเนื้อหาของคดี แต่เป็นฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ที่พิพากษายืนตามคำสั่งศาลชั้นต้นที่ไม่อนุญาตให้จำเลยขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ ก็อยู่ในบังคับข้อห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อเท็จจริงตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๔ วรรคสอง

คำพิพากษากฎีกาที่ ๖๕๐/๒๕๕๔ จำเลยฎีกาว่า ตามคำร้องของจำเลยเป็นกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ จำเลยพยายามหาเงินค่าฤชาธรรมเนียมมาวางศาลในชั้นอุทธรณ์ แต่ยังไม่สามารถหาเงินดังกล่าวได้ ซึ่งหากศาลไม่อนุญาตให้ขยายระยะเวลายื่น

อุทธรณ์จะทำให้จำเลยเสียสิทธิในการดำเนินคดี เป็นฎีกาที่ได้แย้งดุลพินิจในการรับฟังข้อเท็จจริงของศาลอุทธรณ์ที่วินิจฉัยว่าพฤติการณ์ดังกล่าวยังถือไม่ได้ว่าเป็นพฤติการณ์พิเศษตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๓ เป็นฎีกาในข้อเท็จจริง แม้เป็นปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้น แต่เมื่อทุนทรัพย์พิพาทกันในชั้นฎีกาไม่เกินสองแสนบาท จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. ๒๔๘ วรรคหนึ่ง

คำถาม คดีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินหลายแปลง การพิจารณาว่าคดีต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาในข้อเท็จจริงหรือไม่ ต้องแยกพิจารณาเฉพาะที่ดินแต่ละแปลงหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๖๘๒/๒๕๕๔ โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยส่งมอบโฉนดที่ดินพิพาทรวม ๘ โฉนดแก่โจทก์ให้ขับไล่จำเลยและบริวารออกจากที่ดินพิพาท จำเลยให้การและฟ้องแย้งว่า ที่ดินพิพาททั้งแปดแปลงเป็นของจำเลย กรณีจึงเป็นคดีพิพาทเกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในที่ดินตามคำฟ้องเป็นคดีมีทุนทรัพย์จึงต้องแยกออกเฉพาะที่ดินแต่ละแปลง จำเลยอุทธรณ์ขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษาว่าที่ดินพิพาทรวม ๒ แปลง เป็นของจำเลย ทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์สำหรับที่ดินทั้งสองแปลง แต่ละแปลงมีราคาไม่เกิน ๕๐,๐๐๐ บาท จำเลยอุทธรณ์ว่า ที่ดินทั้งสองแปลงเป็นของจำเลย อันเป็นการอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้นซึ่งเป็นปัญหาข้อเท็จจริง จึงต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ รับวินิจฉัยให้ก็เป็นการไม่ชอบ ถือว่าเป็นข้อที่ไม่ได้ยกขึ้นว่ากันมาแล้ว โดยชอบในศาลอุทธรณ์ภาค ๓ ย่อมต้องห้ามมิให้ฎีกาตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง ส่วนที่ดินอีก ๖ แปลง แต่ละแปลงมีราคาไม่เกิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท จึงต้องห้ามมิให้ฎีกาในข้อเท็จจริงตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๘

คำถาม คดีที่มีโจทก์หลายคนร่วมกันฟ้องจำเลย โดยโจทก์แต่ละคนต่างใช้สิทธิเฉพาะตัวเรียกเอาส่วนของตน การพิจารณาทุนทรัพย์ว่าจะต้องห้ามอุทธรณ์ฎีกาในข้อเท็จจริงหรือไม่ต้องพิจารณาแยกต่างหากจากกันหรือรวมกัน

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๖๓๕/๒๕๕๒ โจทก์ทั้งสามร่วมกันฟ้องจำเลยทั้งสี่เป็นคดีเดียวกันเพราะโจทก์ทั้งสามมีผลประโยชน์ร่วมกันในมูลความแห่งคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๕๙ แต่โจทก์ที่ ๑ อ้างว่าที่ดินพิพาทเป็นของ ม. บิดา โจทก์ที่ ๑ เมื่อ ม. ถึงแก่ความตายที่ดินเป็นมรดกตกทอดแก่โจทก์ที่ ๑ ต่อมาโจทก์ที่ ๑ แบ่งที่ดินออกเป็น ๓ ส่วน ส่วนที่ ๑ เนื้อที่ ๙ ไร่ ๙๓ ตารางวา ราคาประมาณ

๔๕,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑ ครอบครองทำประโยชน์ ส่วนที่ ๒ เนื้อที่ ๗ ไร่ ๒ งาน ๕๓ ตารางวา ราคาประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑ โอนสิทธิครอบครองให้แก่โจทก์ที่ ๒ และส่วนที่ ๓ เนื้อที่ ๗ ไร่ ๓ งาน ๓๙ ตารางวา ราคาประมาณ ๔๐,๐๐๐ บาท โจทก์ที่ ๑ โอนสิทธิครอบครองให้แก่โจทก์ที่ ๓ หลังจากนั้นโจทก์ทั้งสามขอออกโฉนดที่ดินแต่ละส่วนของแต่ละคน เป็นเรื่องที่โจทก์แต่ละคนต่างครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทตามส่วนที่แต่ละคนขอรังวัดออกโฉนด อันเป็นการที่โจทก์แต่ละคนต่างใช้สิทธิเฉพาะตัวตามมาตรา ๕๕ การพิจารณาทุนทรัพย์ว่าต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงตามมาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง จึงต้องพิจารณาทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ของโจทก์แต่ละคนแยกกัน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๒๑๗๑/๒๕๕๓ โจทก์ทั้งสองซึ่งเป็นทายาทของ ส. และ ข. ฟ้องขอแบ่งมรดกจากจำเลยโดยให้จดทะเบียนเพิกถอนการจดทะเบียนโอนที่ดินมรดกระหว่างจำเลยในฐานะผู้จัดการมรดกกับจำเลยในฐานะส่วนตัว และเพิกถอนการจดทะเบียนการโอนที่ดินระหว่างจำเลยกับจำเลยรวมทั้งสี่ จึงเป็นคดีมีทุนทรัพย์และเป็นเรื่องที่โจทก์ทั้งสองแต่ละคนใช้สิทธิฟ้องเรียกส่วนแบ่งทรัพย์มรดกจากจำเลยเป็นการเฉพาะตัว โจทก์แต่ละคนชอบที่จะเสนอคดีต่อศาลได้โดยลำพัง แม้โจทก์ทั้งสองจะฟ้องคดีรวมกันมาก็ต้องถือทุนทรัพย์ของโจทก์แต่ละคนแยกต่างหากหากจากกัน คู่ความตีราคาทรัพย์สินพิพาทตามคำขอท้ายฟ้อง ๒๑๐,๐๐๐ บาท ฉะนั้นทุนทรัพย์ของโจทก์แต่ละคนจึงคิดเป็นเงินเพียง ๕๒,๕๐๐ บาท ต้องห้ามมิให้คู่ความฎีกาในข้อเท็จจริงเว้นแต่ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ได้รับรองให้ฎีกา ทั้งนี้ ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง เมื่อจำเลยและจำเลยรวมทั้งสี่ได้ยื่นคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ภาค ๓ รับรองให้ฎีกาพร้อมกับฎีกาตามมาตรา ๒๔๘ วรรคสี่ แล้ว ศาลชั้นต้นชอบที่จะส่งคำร้องขอให้ผู้พิพากษาที่ได้นั่งพิจารณาคดีในศาลชั้นต้นหรือศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิจารณาวินิจฉัยว่าควรรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริงหรือไม่ก่อนแล้วจึงมีคำสั่งว่าจะรับรองให้ฎีกาในข้อเท็จจริงหรือไม่ก่อนแล้วจึงมีคำสั่งว่าจะรับฎีกาหรือไม่ การที่ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่ไม่ได้นั่งพิจารณาคดีสั่งยกคำร้องและสั่งรับฎีกาดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการผิดพลาดและเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบเนื่องจากไม่ได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดีศาลฎีกามีอำนาจเพิกถอนคำสั่งของผู้พิพากษาศาลชั้นต้นที่สั่งยกคำร้องและสั่งรับฎีกาดังกล่าวตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๔๓ (๑) และมาตรา ๒๗ ประกอบด้วยมาตรา ๒๔๗

นายอรรถกฤษณ์ สุริยธรรม

ศาลฎีกา

คำถาม ฟ้องว่าเป็นตัวการร่วมกระทำความผิด ทางพิจารณาได้ความว่าเป็นผู้ใช้ให้กระทำความผิด ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลยได้หรือไม่เพียงใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๖๓๓/๒๕๕๔ โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองร่วมกันกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและร่วมกันกระทำความผิดฐานพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควร แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยที่ ๑ เป็นผู้ใช้ให้จำเลยที่ ๒ กระทำความผิด มิใช่เป็นตัวการร่วมกระทำความผิดด้วยกันตาม ป.อ. มาตรา ๘๓ ดังที่โจทก์ฟ้อง จึงลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานเป็นตัวการร่วมกันกระทำความผิดฐานฆ่าผู้อื่นและร่วมกันกระทำความผิดฐานพาอาวุธไปในเมือง หมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุสมควรตามที่โจทก์ฟ้องไม่ได้ เพราะข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับฟ้องในข้อสาระสำคัญตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคสอง แต่การกระทำของจำเลยที่ ๑ ถือได้ว่าเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดของจำเลยที่ ๒ ตาม ป.อ. มาตรา ๘๖ ด้วย ซึ่งศาลมีอำนาจลงโทษจำเลยที่ ๑ ฐานเป็นผู้สนับสนุนได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๒ วรรคท้าย

คำถาม คำพิพากษาศาลชั้นต้นมิได้วินิจฉัยในเรื่องของกลางซึ่งโจทก์มีคำขอให้รับ โจทก์ไม่อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์จะสั่งรับของกลางได้หรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๗๗๑๓/๒๕๕๔ โจทก์มีคำขอให้รับเครื่องสูบน้ำของกลางที่จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ ใช้ในการกระทำความผิด แต่ศาลชั้นต้นยังมิได้วินิจฉัยว่าจะรับเครื่องสูบน้ำหรือไม่ มิใช่เป็นกรณีที่ศาลชั้นต้นวินิจฉัยแล้วแต่ไม่เห็นสมควรรับเครื่องสูบน้ำของกลาง คำพิพากษาศาลชั้นต้นจึงไม่ชอบด้วย ป.วิ.อ. มาตรา ๑๘๖ (๙) แม้โจทก์ไม่ได้อุทธรณ์แต่เป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อย ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงมีอำนาจหยิบยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๑๙๕ วรรคสอง และการรับทรัพย์สิน แม้ตาม ป.อ. มาตรา ๑๘ จะบัญญัติว่าเป็นโทษสถานหนึ่ง แต่เป็นโทษที่มุ่งถึงตัวทรัพย์สินเป็นสำคัญต่างกับโทษสถานอื่น ซึ่งแม้จำเลยที่ ๑ และที่ ๒ จะไม่ได้กระทำความผิดหรือกระทำความผิดแต่ไม่ต้องรับโทษ ศาลก็มีอำนาจสั่งรับทรัพย์สินของกลางได้ จึงไม่เป็นการเพิ่มเติมโทษจำเลยที่ ๑ และที่ ๒ (คำพิพากษาฎีกาที่ ๓๒๙๙/๒๕๔๗, ๖๒๔๗/๒๕๔๕, ๗๑๔/๒๕๔๒, ๑๐๒๐/๒๕๔๑ วินิจฉัยเช่นกัน)

นายประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์
บรรณาธิการ